

Oslo kommune
Bydel Søndre Nordstrand
Bydelsadministrasjonen

SAKSFRAMLEGG

Sakstittel:
Måldokument for Oslo Sør-satsingen 2013-2016

Saken behandles i:

Utvalgssaksnr.:

Saksbeh: Inger Aguilar

Arkivkode:

Saksmappe:

1. Problemstilling

Handlingsprogram Oslo Sør startet opp med kommunale midler i 2007. I 2008 kom staten med og samarbeidet ble formalisert med en intensjonsavtale. Hovedmålet i samarbeidet er å forsterke integrering og inkludering og bedre folkehelse og trygge bomiljøene i Søndre Nordstrand.

I 2008 ble et handlingsprogram utarbeidet, her ble satsingens innsatsområder og delmål skissert opp. "Handlingsprogram 2008-2011" har i ettertid ikke blitt endret.

Handlingsprogram Oslo Sør er halvveis og satsingens samarbeidsutvalg påpeker at det er nødvendig å justere handlingsprogrammet og spisse innsatsområder og delmål. Det er derfor utarbeidet et forslag til et måldokument som skal gjelde i perioden 2013-2016.

2. Bakgrunn

Byrådet vedtok å etablere Handlingsprogram Oslo Sør i 2007 og la til grunn at prosjekter og tiltak i satsingen skulle rettes spesielt mot de deler av befolkningen som er utsatt for levekårsproblemer og inn mot boområder med særlige belastninger.

I 2008 kom staten med, og en intensjonsavtale om en felles statlig og kommunal satsing i inntil 10 år, ble underskrevet. Satsingens hovedmål er følgende:

forsterke integrering og inkludering, samt bedre folkehelse og bomiljøene i Bydel Søndre Nordstrand

På satsingens årlige politiske møte, gis det mål og retning for videre arbeid og samarbeid. De økonomiske rammene avklares i de årlige budsjettprosessene.

Handlingsprogram Oslo Sør følges opp av et samarbeidsutvalg og satsingen skal gjennomføres av Bydel Søndre Nordstrand og Utdanningsetaten.

3. Gjeldene måldokument: Handlingsprogram 2008-2011

Handlingsprogram 2008-2011 inneholder ett hovedmål, fem innsatsområder og 18 delmål.

Handlingsprogrammet er bygget på

- Intensjonsavtalen mellom stat og kommune (6. mars 2008)
- Hovedstadsmeldingen, stortingsmelding 31 (2006-2007)
- Oslo kommunes "Statistikkgrunnlag for Groruddalen og Søndre Nordstrand nr. 3/2008"

Handlingsprogrammet er lagt til grunn for alle senere innspill, søknader, tildelinger og rapporter i satsingen.

Handlingsprogram 2008-2011

Hovedmål

Forsterke integrering og inkludering, samt bedre folkehelse og bomiljøene i Bydel Søndre Nordstrand

Innsatsområde 1:

Delmål 1: Barn i BSN skal ha tilfredsstillende norskkferdigheter på skolen.

Delmål 2: I 2010 ligger læringsresultatene og gjennomstrømmingen på 75% av prosjektskolene på Oslosnittet. I 2011 skal de øvrige 25% av prosjektskolene gjøre det samme.

Delmål 3: Foreldremedvirkning og foreldreveiledning skal være en del av samarbeidet i barnehage og skole.

Delmål 4: Barn og unge i BSN har tilgang til informasjon om aktuelle fritidstilbud.

Barn og unge skal ha tilbud om, og tilgang til, attraktive fritidsaktiviteter.

Delmål 5: Sikkerhetsnettet for utsatte barn, ungdom og deres foreldre er styrket gjennom tidlig inngrepen og økt fokus på familien og ressurser i nærmiljøet.

Forebyggende arbeid vektlegges.

Unge kriminelle/lovbrytere under 18 år er sikret rask oppfølging.

Innsatsområde 2: Deltakelse og medvirkning

Delmål 1: Nye attraktive og inkluderende møteplasser er utviklet

Delmål 2: Eksisterende møteplasser, foreninger og lag har et bredere tilbud, større deltakelse og er sikret et kulturelt mangfold.

Delmål 3: Økt befolkningsdeltakelse ved valg.

Råd og utvalg gjenspeiler befolkningssammensetningen.

Innsatsområde 3: Kvalifisering til - og deltakelse i arbeidslivet

Delmål 1: Det forebygges at unge faller ut av skolen. De som faller ut er sikret en individuell oppfølging

Delmål 2: Alle uten arbeid har tilgang til et program for kvalifisering.

Innsatsområde 4: Kultur, bo og nærmiljø

Delmål 1: Det finnes konfliktløsningsmetode og rådgivere som er tilgjengelige og tilpasset nærmiljø og beboergrupper

Delmål 2: Både bomiljø, nærmiljø og bydelens offentlige områder oppleves som trygge.

Delmål 3: Kulturtilbudet er styrket og attraktivt for beboere og gjenspeiler bydelens mangfold.

Delmål 4: Bydelsidentiteten og samholdet oppleves som styrket

Innsatsområde 5: Folkehelse

Delmål 1: Helseforskjellene er redusert gjennom en innsats for å forbedre helsen til utsatte grupper

Delmål 2: Det er utviklet tiltak i barnehager og skoler for å implementere sunne vaner som gir god helse

Delmål 3: Befolkningen motiveres til fysisk aktivitet og deltakelse.

Idrettslagene fremmer inkludering og idrettsanleggene er tilrettelagt for et større mangfold av aktiviteter og lavterskeltilbud.

Barn og unge får i stor grad tilbud om gratis eller billig trening og friluftsmuligheter.

Delmål 4: Det er opprettet forebyggende tiltak for å øke trivsel og mestring for alle aldersgrupper.

Lavterskeltilbud er tilgjengelige hvor barn, unge og foreldre kan få råd, informasjon og hjelp i forhold til fysisk og psykisk helse, rus, vold i hjemmet og hjelp til å nå frem i eksisterende hjelpeapparat.

4. Forslag til Måldokument 2013-2016

Justeringen av satsingens måldokument for neste periode har blitt utsatt i påvente av godkjenningen av bydelens *Strategiske plan 2012-2015*. "Handlingsprogram 2008 -2011" har derfor vært gjeldende handlingsprogram for satsingen frem til nå.

Forslag til Måldokument 2013-2016 er utarbeidet av Oslo Sør-satsingens arbeidsgruppe.

Arbeidsgruppen består av representanter fra staten, kommunen, Utdanningsetaten og bydelen. Forslag til nytt måldokument inneholder fire innsatsområder og ti delmål.

Forslaget bygger på

- Intensjonsavtalen mellom stat og kommune (6. mars 2008)
- Hovedstadsmeldingen, stortingsmelding 31 (2006-2007)
- Oslo kommunes "Statistikkgrunnlag for Groruddalen og Søndre Nordstrand nr. 3/2008"
- intensjonsavtalen fra 2008
- Handlingsprogram 2008-2011
- Bydel Søndre Nordstrands "*Strategiske plan for 2012-2015*"

Hovedmål, innsatsområder og delmål skal legges til grunn ved prioriteringer av alle tiltak i satsingen. Dette gjelder både investeringsforslag som er fremmet av bydelsutvalget, søknader til satsingens støtteordninger, statlige øremerkede tiltak og tiltak i regi av Utdanningsetaten. Tiltaksansvarlige skal skrive årsrapport som viser hvordan midlene er forvaltet og hvilke resultater som er oppnådd i løpet av året. Samarbeidsutvalget rapporterer for bruk av midlene til politisk møte. I følge intensjonsavtale skal måldokumentet rulleres årlig.

I satsingen legges det opp til medvirkning fra bydelens innbyggere, også fra minoriteter og ungdom. Forslaget til nytt måldokument har derfor lagt vekt på at målene skal være tydelige. Ved å spisse målene vil også effekten av innsatsen lettere kunne måles.

"Måldokument 2013-2016" har redusert innsatsområdene fra fem til fire og delmålene fra 18 til 10. Hovedmålet er satsingens visjon og endres ikke.

Måldokument 2013-2016

Hovedmål

Forsterke integrering og inkludering, samt bedre folkehelse og bomiljøene i Bydel Søndre Nordstrand

Innsatsområde 1: Oppvekst

En tredjedel av befolkningen i bydelen er under 20 år. Rundt 50 % av befolkningen har innvandret selv eller er norskfødte med innvandrerforeldre. Skolene i bydelen har en relativt stor andel elever som trenger særskilt støtte i norsk. Mangelfulle norskferdigheter er den viktigste enkeltfaktoren for at de gjennomsnittlige læringsresultatene på skolene i bydelen er svakere enn gjennomsnittet for Oslo. Ungdom ønsker fritidstilbud nært der de bor tilpasset ulike interesser og behov. Mange jenter deltar ikke i de eksisterende fritidstilbudene.

Delmål 1: Barn i førskolealder skal ha tilstrekkelige norskferdigheter til å mestre skolestart. Andelen elever på 1.trinn med behov for særskilt støtte i norsk skal reduseres.

Delmål 2: Læringsresultater og gjennomstrømning på skolene skal bedres til Oslo-gjennomsnittet.

Delmål 3: Foreldremedvirkning og foreldreveiledning skal være en integrert del av samarbeidet i barnehagene og skolene. Likeså skal barn, unge og foresattes medvirkning være en integrert del av bydelens barne- og ungdomsarbeid.

Delmål 4: Det skal være økt medvirkning og deltakelse av barn og unge i trygge, attraktive og inkluderende kultur- og fritidsaktiviteter. Flere jenter skal delta i bydelens fritidstilbud.

Delmål 5: Utsatte barn og unge skal ha særskilt oppmerksomhet i bydelens fritidstilbud.

Innsatsområde 2: Nærmiljø og kultur

Det er en opphopning av levekårsproblematikk i enkelte områder av bydelen, noe som er en utfordring i nærmiljøet. På mange arenaer er det i satsingsperioden oppnådd god samhandling mellom ulike deler av befolkningen, dette må ivaretas i det videre arbeidet. Det er likevel slik at medvirkning i mange tradisjonelle organisasjoner, råd og utvalg ikke gjenspeiler mangfoldet i bydelen. Befolkningen etterspør møteplasser som er interessante på tvers av kultur- og språkgrupper, alder, kjønn og som gir muligheter for å utvikle kulturlivet i bydelen.

Bydelen er bundet sammen med mange gangveier. Flere av disse er dårlig belyst. Manglende belysning gjør at det føles utrygt for mange beboere å bruke gangveiene.

Delmål 1: Det skal oppdrettholdes og utvikles et variert og inkluderende kultur- og foreningsliv med bred deltakelse fra alle befolkningsgrupper. Frivilligheten skal gis gode rammer og utviklingsmuligheter. Samarbeidet mellom frivillige organisasjoner og bydelens virksomheter skal styrkes.

Delmål 2: Det skal være økt samfunnsdeltakelse og valgdeltakelse. Politiske råd, styrer og utvalg skal gjenspeile befolkningssammensetningen.

Delmål 3:Nærmiljøet og bydelens offentlige områder skal oppleves som trygge. Møteplassene skal oppleves som attraktive og inkluderende.

Innsatsområde 3: Kvalifisering

Bydelen har en noe høyere andel arbeidsledige og uføretrygdede, samt færre med høyere utdanning, enn resten av Oslo. Utilstrekkelige norskferdigheter er for mange et hinder, både for inntreden i og for fast tilknytning til arbeidslivet. Særlig kvinner med innvandrerbakgrunn møter en rekke hindre som utelukker dem fra arbeidslivet, som norskferdigheter, krav og forventninger til arbeidslivet, manglende kjeding av, og lite tilrettelagte, kvalifiseringstiltak mv. Bydelen har mange unge som står utenfor utdanning og arbeid.

Delmål 1: Flere personer i utsatte gruppe skal delta i utdanning og arbeidslivet.

Innsatsområde 4: Folkehelse

Bydelens befolkning scorer lavt på levekårsindikatorer som inntektsnivå, utdanningsnivå og tilknytning til arbeidsliv. Det er dokumentert en klar sammenheng mellom helse og sosioøkonomiske forhold.

Delmål 1: Helseforskjellene i befolkningen skal reduseres og ikke skille seg vesentlig fra Oslo-gjennomsnittet.

Vedlegg

1. Intensjonsavtalen mellom staten og kommunen
2. Forslag til nytt Måldokument 2013-2016

5.Vurderinger

Samarbeidsutvalget påpeker at gjeldene "Handlingsprogram 2008-2011" bør justeres. Oslo Sør-satsingens arbeidsgruppe har foreslått en rekke endringer og legger frem forslag til "Måldokument 2013-2016" for bydelsutvalget.

Det er lagt vekt på følge endringer:

- en innledning for hvert innsatsområde
- færre innsatsområder
- færre og tydeligere delmål

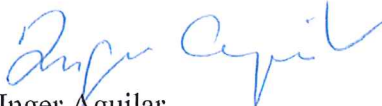
Det legges stor vekt på beboernes medvirkning i satsingen. Da er det spesielt viktig at målene er tydelig formulert. Det er likeså viktig med tydelige mål når satsingen går mot slutten og tiltak og innsats skal evalueres. Arbeidsgruppa foreslår færre innsatsområder og færre delmål. Bydelsdirektøren slutter seg til forslaget.

6.Bydelsdirektørens forslag til vedtak

Måldokument 2013-2016 for Handlingsprogram Oslo Sør vedtas slik forslaget foreligger.

Bydel Søndre Nordstrand, 25.03.2013

Jan Hagen
bydelsdirektør

Inger Aguilar
prosjektleder, Oslo Sør-satsingen

vedlegg 1

DEPARTEMENTENE

Oslo kommune

Intensjonsavtale mellom staten og Oslo kommune om Handlingsprogram Oslo Sør

Intensjon og mål

Det er bred politisk enighet om at det trengs et felles løft for å bedre oppvekst- og leveforholdene i Søndre Nordstrand. Regjeringen og Oslo kommune ønsker en omforent innsats for å løse utfordringene. Regjeringen og byrådet har intensjoner om et samarbeid i inntil 10 år.

Hovedmålet er å forsterke integrering og inkludering, samt å bedre folkehelsen og løse bomiljøutfordringer i bydelen. Satsingen skal tilpasses lokale forhold og utfordringer. Bydelsutvalget og befolkningen, herunder barn og unge og lokale organisasjoner, skal i størst mulig grad mobiliseres til å delta i utvikling og gjennomføring av prosjekter og tiltak. Det er også et mål å styrke beboerne i Søndre Nordstrand sin identitet og stolthet over å bo i bydelen.

Formålet med satsingen er å:

- styrke rollen til barnehage, skole og fritidsmiljø i språkopplæring, inkludering og oppvekst
- arbeide for at alle barn, uavhengig av sosioøkonomisk og språklig bakgrunn, skal ha like muligheter til å oppnå et høyt læringsutbytte, og motvirke frafall i den videregående opplæringen
- motvirke fattigdom og eksklusjon, bl.a gjennom tiltak for kvalifisering og inkludering i arbeidslivet for alle grupper
- bedre jenter og kvinners muligheter for å delta i utdanning, arbeidsliv og samfunnsliv
- mobilisere befolkningen, bydelsutvalg, borettslag og sameier, lokale og frivillige organisasjoner og næringslivet til samarbeid om stedsutvikling og styrking av lokalsamfunnet, og om å løse bomiljøutfordringer og forebygge kriminalitet
- styrke folkehelsearbeidet i bydelen

Bakgrunn

Det var opprinnelig bydelsutvalget i Søndre Nordstrand som tok initiativ til en særlig satsing i Oslo sør med bakgrunn i at bydelen hadde mange av de samme levekårsutfordringene som Oslo indre øst og Groruddalen. Oslo bystyre har både i budsjettet for 2007 og 2008, med intensjon om videreføring, avsatt midler til en egen levekårsatsing i Oslo sør (Bydel Søndre Nordstrand). I Hovedstadsmeldingen (St.meld. nr. 31 (2006-2007)) står det at Regjeringen vil bidra til en områdesatsing også i Søndre Nordstrand, og at det er avtalt at staten og

kommunen skal ha en ambisjon om å sikre en målrettet og samordnet prosess fra 2008 om en effektiv bruk av budsjettmidler.

Ansvar og organisering

Oslo Kommune har ansvaret for den helhetlige satsingen i Søndre Nordstrand. Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester koordinerer arbeidet med Handlingsprogram Oslo Sør i kommunen og samarbeidet med staten. Arbeids- og inkluderingsdepartementet har det overordnede ansvaret for koordinering av statens innsats, mens Integrerings- og mangfoldsdirektoratet har ansvar for administrativ og praktisk oppfølging og koordinering overfor kommunen.

I satsingen deltar flere departementer og byrådsavdelinger. Fra statens side deltar Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet, Helse og omsorgsdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet, Justisdepartementet og Kultur- og kirkedepartementet. Fra kommunen deltar Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester, Byrådsavdeling for kultur og utdanning og Byrådsavdeling for næring, idrett og kirke.

Samarbeidet mellom stat og kommune skal ledes gjennom årlige politiske møter mellom Arbeids- og inkluderingsministeren og Byrådslederen, og eventuelt berørte statsråder og byråder. Det årlige politiske møtet gir mål og retning for arbeidet, drøfter helheten og de økonomiske rammer for samarbeidet.

Et samarbeidsutvalg, bestående av representanter for bydelsadministrasjonen, bydelsutvalget, de tre involverte byrådsavdelingene og Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, Husbanken og NAV, koordinerer samarbeidet og forbereder de politiske møtene. Samarbeidsutvalget utarbeider også retningslinjer for rapportering og utformer et opplegg for evaluering og formidling av erfaringer. Handlingsprogrammet rulleres årlig og rapporteringen skjer via samarbeidsutvalget til politisk møte.

Finansiering

Stat og kommune har intensjoner om et styrket samarbeid i inntil 10 år og vil sammen finansiere innsatsen. De økonomiske rammene avklares i de årlige budsjettprosessene i stat og kommune. Det stilles ikke krav om like store statlige og kommunale andeler i det enkelte tiltak.

Oslo, 6. mars 2008

På vegne av regjeringen

Bjarne Håkon Hanssen

På vegne av byrådet

Erling Læ

MÅLDOKUMENT 2013-2016

Oslo Sør-satsingen

Bydelsutvalget i Søndre Nordstrand tok initiativ til en særlig satsing i Oslo sør med bakgrunn i at bydelen hadde mange av de samme levekårsutfordringene som Oslo indre øst og Groruddalen.

Byrådet vedtok å etablere en slik satsing i 2007 og la til grunn at prosjekter og tiltak i satsingen skulle rettes spesielt mot de deler av befolkningen som er utsatt for levekårsproblemer og boområder med særlige belastninger. Videre la byrådet til grunn at befolkningen, særlig barn og unge, i størst mulig grad skal trekkes med i utvikling og gjennomføring av tiltak.

I 2007 kom et statlig initiativ til å samarbeide om satsingen og i 2008 ble intensjonsavtalen om en felles statlig og kommunal satsing i inntil 10 år underskrevet. Det avholdes et årlig politisk møte som gir mål og retning for arbeidet, drøfter helheten og de økonomiske rammer for samarbeidet. De økonomiske rammene avklares i de årlige budsjettprosessene. Det ble ved programmets oppstart utarbeidet langsiktige mål og delmål. Fra 2013 er mål og delmål justert noe slik at satsingens mål blir tydeligere. Etersom beboernes medvirkning er vektlagt i satsingen er det spesielt viktig at målene er tydelig formulert.

Dette dokumentet omhandler hovedmål, innsatsområder og delmål for perioden 2013-2016. Måldokumentet rulleres årlig. Måldokument 2013 – 2016 ble vedtatt av bydelsutvalget (**dato**)

Det kommunale tilskuddet forvaltes av Bydel Søndre Nordstrand, hvor konkrete programtiltak prioriteres av bydelsutvalget og Utdanningsetaten innenfor de rammer som er gitt under hovedmålene. Tiltak i regi av bydelen og Utdanningsetaten skal styrke hverandre og gi synergieffekt.

En andel av de årlige kommunale midlene som tilføres satsingen øremerkes investeringstiltak. Befolkningen gir innspill til bydelsutvalget som oversender en anbefaling til byrådet om vedtak i saken. Investeringsprosjektene følger satsningens innsatsområder.

Statlige midler går til øremerkede prosjekter.

Ut fra måldokumentet skal det lages årlige handlingsprogrammer. Hovedmål, innsatsområder og delmål skal legges til grunn ved prioritering og innretting av tiltak. Dokumentet skal også benyttes ved rapportering og evaluering. Som følge av dette må det i forslag til og innretting av tiltak synliggjøres at ett eller flere delmål skal nås. Tiltaksansvarlige skal skrive årsrapport som viser hvordan midlene er forvaltet og hvilke resultater som er oppnådd i løpet av året. Mal for rapportering skal benyttes.

HOVEDMÅL

Forsterke integrering og inkludering, samt å bedre folkehelsen, og bomiljøene i Bydel Søndre Nordstrand.

Innsatsområder og delmål:

• 1. Oppvekst

En tredjedel av befolkningen i bydelen er under 20 år. Rundt 50 % av befolkningen har innvandret selv eller er norskfødte med innvandrerforeldre. Skolene i bydelen har en relativt stor andel elever som trenger særskilt støtte i norsk. Mangelfulle norskferdigheter er den viktigste enkeltfaktoren for at de gjennomsnittlige læringsresultatene på skolene i bydelen er svakere enn gjennomsnittet for Oslo. Ungdom ønsker fritidstilbud nært der de bor tilpasset ulike interesser og behov. Mange jenter deltar ikke i de eksisterende fritidstilbudene.

Delmål 1:

Barn i førskolealder skal ha tilstrekkelige norskferdigheter til å mestre skolestart. Andelen elever på 1.trinn med behov for særskilt støtte i norsk skal reduseres.

Delmål 2:

Læringsresultater og gjennomstrømning på skolene skal bedres til Oslo-gjennomsnittet.

Delmål 3:

Foreldremedvirkning og foreldreveiledning skal være en integrert del av samarbeidet i barnehagene og skolene. Likeså skal barn, unge og foresattes medvirkning være en integrert del av bydelens barne- og ungdomsarbeid.

Delmål 4:

Det skal være økt medvirkning og deltakelse av barn og unge i trygge, attraktive og inkluderende kultur- og fritidsaktiviteter. Flere jenter skal delta i bydelens fritidstilbud.

Delmål 5:

Utsatte barn og unge skal ha særskilt oppmerksomhet i bydelens fritidstilbud.

• 2. Nærmiljø og kultur

Det er en opphopning av levekårsproblematikk i enkelte områder av bydelen, noe som er en utfordring i nærmiljøet. På mange arenaer er det i satsingsperioden oppnådd god samhandling mellom ulike deler av befolkningen, dette må ivaretas i det videre arbeidet. Det er likevel slik at medvirkning i mange tradisjonelle organisasjoner, råd og utvalg ikke gjenspeiler mangfoldet i bydelen. Befolkningen etterspør møteplasser som er interessante på tvers av kultur- og språkgrupper, alder, kjønn og som gir muligheter for å utvikle kulturlivet i bydelen.

Delmål 1:

Det skal opprettholdes og utvikles et variert og inkluderende kultur- og foreningsliv med bred deltakelse fra alle befolkningsgrupper. Frivilligheten skal gis gode rammer og utviklingsmuligheter med satsing på økt samhandling og felles møteplasser. Samarbeidet mellom frivillige organisasjoner og bydelenes virksomheter skal styrkes.

Delmål 2:

Det skal være økt samfunnsdeltakelse og valgdeltakelse. Politiske råd, styrer og utvalg skal gjenspeile befolkningssammensetningen.

Delmål 3:

Nærmiljøet og bydelens offentlige områder skal oppleves som trygge. Møteplassene skal oppleves som attraktive og inkluderende.

- **3. Kvalifisering**

Bydelen har en noe høyere andel arbeidsledige og uføretrygdede, samt færre med høyere utdanning, enn resten av Oslo. Utilstrekkelige norskferdigheter er for mange et hinder, både for inntreden i og for fast tilknytning til arbeidslivet. Særlig kvinner med innvandrerbakgrunn møter en rekke hindre som utelukker dem fra arbeidslivet, som norskferdigheter, krav og forventninger til arbeidslivet, manglende kjeding av, og lite tilrettelagte, kvalifiseringstiltak mv. Bydelen har mange unge som står utenfor utdanning og arbeid.

Delmål 1:

Flere personer i utsatte gruppe skal delta i utdanning og arbeidslivet.

Delmål 2:

Søndre Nordstrand skal være en foregangsbydel som satser på utvikling av språklig kompetanse, hvor flerspråklighet er en ressurs.

- **4. Folkehelse**

Bydelens befolkning scorer lavt på levekårsindikatorer som inntektsnivå, utdanningsnivå og tilknytning til arbeidsliv. Det er dokumentert en klar sammenheng mellom helse og sosioøkonomiske forhold.

Delmål 1:

Helsetilstanden i befolkningen skal bedres, og ikke skille seg vesentlig fra Oslo-gjennomsnittet.

Måldokumentet bygger på:

- Intensjonsavtalen mellom staten og Oslo kommune undertegnet i januar 2008.
- Hovedstadsmeldingen, stortingsmelding 31 (2006-2007)
- Notat om utfordringene i Oslo Sør, fra 15.09.2006 utarbeidet av bydel Søndre Nordstrand
- Notatserien, Oslo kommune nr 3/2008: Statistikkgrunnlag for Groruddalssatsingen og Handlingsprogram Oslo Sør
- Budsjett for Oslo kommune, sak 1/2012
- SSB-rapport 2009/22: *Innvandrerers demografi og levekår i Groruddalen og Søndre Nordstrand*
- IMDi- rapport 4- 2009 *Hjemmeværende innvandrerkvinner - en undersøkelse i Groruddalen og Søndre Nordstrand*
- Bydel Søndre Nordstrand: *Strategisk plan 2012-2015*

Interne Rapporter

- *Tilskudd til lokale innvandrersorganisasjoner og frivillig virksomhet i lokalsamfunn. Rapport om frivillighetsmidler 2009/ 2010/ 2011/ 2012*
- *Tilskudd til økt kulturdelaktelse for barn og unge. Rapport 2012*
- *Jeg er med!- om frivillighet og delaktelse i Bydel Søndre Nordstrand. Rapport 2011*

Aktivitetsrapporter Oslo Sør-satsingen:

- *Aktivitetsrapport, Oslo Sør- satsingen 2011*
- *Se hva som skjer! 2010*
- *Bydel Søndre Nordstrand – en bydel å satse på! 2009*
- *Oslo Sør-satsingen – aktiviteter. 2008*

Eksterne rapporter

- Marit Ekne Ruud og Guri-Mette Vestby: *Utviklingen av Søndre Nordstrand: Delaktelse og medvirkning fra innbyggere. NIBR-rapport 2011:19*
- Jon Guttu og Lene Schmidt: *Møtesteder i Bydel Søndre Nordstrand. NIBR-rapport 2010:19*